

Raadsinformatiebrief

Onderwerp

Stand van Zaken Visie Buitengebied Laarbeek (in het licht van de aanstaande Omgevingswet)

Datum

19 februari 2019

Motie CDA

In de vergadering van 6 juli 2017 heeft de raad een motie van CDA aangenomen waarbij het college opdracht is verstrekt om in 2018 tot een visie op het buitengebied te komen, met als doel een evenwicht vinden tussen de diverse aanwezige belangen. Hierbij is tevens een aantal concrete vragen gesteld met betrekking tot de controles van bedrijven, het bestaande beleid, de stoppersregeling, het aantal overige stoppers, milieubelasting en het aantal gehouden dieren. De antwoorden op deze vragen zijn u reeds bij de behandeling van het projectplan op 15 maart 2018 middels een 'Notitie buitengebied Laarbeek' toegekomen.

Om invulling te geven aan een visie op het buitengebied is een projectplan opgesteld. Dit projectplan alsmede het benodigde krediet zijn zoals gezegd in de raadsvergadering van 15 maart 2018 vastgesteld c.q. gevoteerd. Inmiddels is een intern projectleider aangesteld en staat de projectorganisatie. Het projectteam is enthousiast op pad.

In de geest van de Omgevingswet

In de bovengenoemde motie werd nog verondersteld dat de Omgevingswet op 1 juli 2019 in werking zou treden. We weten nu dat deze ingrijpende stelselherziening zeker niet eerder dan 1 januari 2021 zal zijn ingevoerd. Ofschoon het college niet is opgedragen om de visie op het buitengebied in de geest van de Omgevingswet op te stellen, is het wel wenselijk om dit te doen. Om drie redenen:

1. De Omgevingswet kent enkele verplichte planfiguren, waaronder de Omgevingsvisie (vergelijkbaar met de huidige structuurvisie maar meeromvattend). Deze visie is blijkens de Memorie van Toelichting een integrale langetermijnvisie over de noodzakelijke en gewenste ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. Nu de totstandkoming van de omgevingsvisie bij de inwerkingtreding van de wet dus sowieso moet worden opgepakt, zou het van weinig efficiency en doelmatigheid getuigen om de visie op het buitengebied nu niet op de aanstaande wet te schoeien.
2. De wet verplicht tevens om de omgevingsvisie in samenspraak met de inwoners tot stand te laten komen (burgerparticipatie). Om participatiemoedigheid te voorkomen is het zaak de inwoners en gebruikers van het buitengebied slechts één keer goed te bevragen (en niet vaker dan noodzakelijk op te zoeken);
3. Door nu daadwerkelijk aan de slag te gaan met de Omgevingswet, wordt in een vroeg stadium ervaring opgedaan met de inhoud en komt deze concreet 'tussen de oren' van de beleidsmedewerkers en collegeleden.

Implementatie Omgevingswet - stelselherziening

De nieuwe omgevingswet is de grootste wetgevingsoperatie van het Rijk sinds enkele decennia en men spreekt dan ook van een stelselherziening in plaats van een wetwijziging. Zesentwintig wetten - w.o. de Wet ruimtelijke ordening, de Wet milieubeheer en de Waterwet - gaan op in één wet, honderdtwintig Algemene maatregelen van bestuur gaan op in vier AMvB's. Aanleiding voor de Omgevingswet zijn met name de snelle en ingrijpende maatschappelijke ontwikkelingen die vragen om een veranderende rol van de overheid. De overheid is niet meer vanzelfsprekend de spelbepalende maatschappelijke kracht. Om invulling te geven aan de veranderende rol van de overheid dient de gemeente vaker dan voorheen een faciliterende en ondersteunende positie in te nemen ten opzichte van de burger, burgerinitiatieven en andere instanties in het maatschappelijk krachtenveld ('Van sturen naar dienen').

Bij de invoering van de omgevingswet dient lokaal duidelijkheid te komen over de volgende implementatie-onderdelen:

- a) De organisatie - het bieden van een mogelijkheid om bepaalde veelomvattende verzoeken horizontaal door de organisatie te bewegen
- b) de werkprocessen - inventarisatie van de reguliere werkprocessen die vanuit integraliteit moeten worden opgebouwd
- c) de samenwerking met de ODZOB / Veiligheidsregio / GGD / Waterschap Aa en Maas - dient de samenwerking vanuit de nieuwe rolopvatting van de gemeente te worden aangepast?
- d) ICT - invoering van het digitaal stelsel omgevingswet (DSO)
- e) de bedrijfscultuur - raad, college en medewerkers dienen hun houding aan te passen. We worden geacht van een toetsende en sturende in een dienende rol te komen.

Het is zaak om op deze onderdelen een (voorlopig) ambitieniveau te kiezen. College en managementteam gaan hiermee aan de slag.

Integrale benadering

Zoals eerder aangestipt, het is verstandig om de visie op het buitengebied nu al volgens de regels en uitgangspunten van de Omgevingswet in te steken. Grootste uitdaging hierbij zal zijn om enerzijds met deregulering ruimte te geven aan de burger (uitnodigingsplanologie) en anderzijds te sturen op kwaliteit (bescherming van de leefomgeving, bijvoorbeeld tegen geur, fijn stof, ammoniak, geluid enz.).

De keuze om een Omgevingsvisie op te stellen conform de Omgevingswet - wat zoals gezegd dringend wordt geadviseerd - heeft praktische consequenties, met name voor de doorlooptijd van het proces:

- De wet schrijft een integrale lange termijnvisie voor waarbij de fysieke leefomgeving in samenhang wordt beschouwd in de complexe dynamiek van de moderne maatschappij. Het projectteam heeft zich dan ook voorgenomen om de integrale dwarsverbanden nadrukkelijk in het eindproduct te benoemen. Met andere woorden: wat voegt de visie toe?
- De omgevingsvisie vervangt op gemeentelijk niveau het milieubeleidsplan, het waterplan, het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP), het verkeer- en vervoersplan en delen van het

natuurbeleidsplan. Deze verankering brengt extra werk met zich mee, maar is onontkoombaar. Als sprekend voorbeeld: zonder GRP is er geen financiële grondslag meer voor rioolheffing.

- In het kader van de integrale benadering van de omgevingsvisie zijn enkele loten aan de boom toegevoegd die in het spectrum van de ruimtelijke ordening voorheen tamelijk onzichtbaar of onderbelicht bleven. Onder vigeur van de brede term 'fysieke leefomgeving' zijn toegevoegd: zorg en gezondheid (zowel bescherming als bevordering), veiligheid en leefbaarheid en verkeer en infrastructuur (in de brede zin van het woord).
- Op het gebied van energietransitie komen steeds vaker vragen op ons pad die een gedegen en integrale afweging vergen. Denk aan de aanleg van zonneweides, windmolenparken en de vestiging van biovergisters (die mogelijk een belangrijke rol spelen in de 'stal van de toekomst').
- Werden en worden bestemmingsplannen nu nog geschreven voor een periode van 10 jaar, de Omgevingswet legt een continu cyclisch proces op waarbij omgevingsplannen 'elke dag vers' moeten en kunnen zijn. Omgevingsplannen worden onder andere op basis van een monitoringssysteem van omgevingswaarden (bijvoorbeeld geur, geluid, fijn stof) al naar gelang de behoefte bijgesteld. De organisatie van dit noodzakelijk monitoringssysteem verdient aandacht in de omgevingsvisie.

Om een idee te geven van de variatie in onderwerpen is in de bijlage een overzicht opgenomen van de buitengebied-thema's, zoals gehanteerd binnen het projectteam.

Planning

De bovenstaand omschreven integrale benadering heeft gevolgen voor de doorlooptijd van de totstandkoming van de omgevingsvisie. Een omgevingsvisie in de geest van de Omgevingswet is immers van een totaal andere orde dan slechts een 'visie op het buitengebied'. Zoals het er nu uitziet kan de ontwerp-visie in oktober van 2019 opiniërend aan de raad worden voorgelegd. De planning is als bijlage toegevoegd.

Organisatie

Het projectteam - als operationeel hart van het project - wordt op hoofdlijnen aangestuurd door een stuurgroep bestaande uit 3 portefeuillehouders (Meulenstein - wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling, Briels - wethouder Omgevingswet en Slaets - Sonneveldt - wethouder burgerparticipatie en natuur), projectleider en betrokken afdelingshoofden.

De kans bestaat dat deze stuurgroep op enig moment zal worden opgeschaald en uitgebreid om de implementatie van de Omgevingswet te begeleiden. De Omgevingsvisie voor het buitengebied wordt dan een onderdeel van een groter programma.

De eerste contouren van de Omgevingsvisie worden tevens voorgelegd aan een klankbordgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de belangengroepen in het buitengebied.

Omgevingsdialoog

Stuurgroep en projectteam hebben - geïnspireerd door de 'Democratic challenge'-inzending van de gemeente Winterswijk - ervoor gekozen om aansluiting te zoeken bij de

buurtverenigingen en buurtschappen in het buitengebied. Zij worden 'aan de keukentafel' bezocht om de kwaliteiten en het karakter van de directe omgeving te benoemen en in kaart te brengen. Maar bovenal verwacht het projectteam op deze wijze de problematiek en de uitdagingen in het landelijk gebied boven water te krijgen. Het schaalniveau van de buurtschappen is hiervoor uitermate geschikt. Deze gesprekken worden in maart 2019 opgestart met behulp van twee 'transitie-verkenners'.

Thematische raadsbijeenkomst

De thematische raadsbijeenkomst op 28 februari 2019 staat in het teken van de volgende drie onderwerpen:

1. Omgevingswet algemeen en stand van zaken Omgevingsvisie
2. Benoemen van ruimtelijke kwaliteiten en identiteit
3. Afwegingen in het kader van de lokale energietransitie en de Regionale Energie Strategie (RES)

Bijlage

In de bijlage treft u naast de planning een overzicht aan van de door het projectteam gehanteerde thema's. In de planning zijn in rood de werkzaamheden aangeduid die al zijn uitgevoerd.

Voor verdere vragen kunt u contact opnemen met Joan van Wetten, telefoonnummer 0492-469883.

Hoogachtend,

De gemeentesecretaris van Laarbeek

De burgemeester van Laarbeek

M.J.M. Meertens

F.L.J. van der Meijden